

Ἄλλ' ἂν καὶ περὶ τῶν ἑλληνικῶν πολιτευμάτων τῆς μικρᾶς Ἀσίας, τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Σικελίας δὲν ἔχομεν εἰμὴ ἀτελεστάτας εἰδήσεις, ἀπὸ τῶν ὀλίγων τούτων εἰδήσεων συνάγεται οὐδὲν ἦττον ὅτι τὸ Σολώνειον πολίτευμα ἐστηρίζετο μὲν ἐφ' ἧς καὶ ἐκεῖνα ἀρχῆς, δὲν εἶχεν ὁμως ὁμοιότητά τινα πρὸς τὰς μερικωτέρας αὐτῶν διατάξεις· τὸ δὲ γνωστότερον ρωμαϊκὸν διέφερεν οὐσιωδέστατα ἀπὸ τοῦ Σολωνείου, διότι κατὰ μὲν τὸ τελευταῖον τοῦτο τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν ἐπετρέπετο εἰς πάντας τοὺς πολίτας, καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγεσθαι εἰς τοὺς εὐπορωτέρους, κατὰ δὲ τὸ πρῶτον τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν δὲν παρεχωρεῖτο κυρίως εἰμὴ εἰς τοὺς εὐπορωτέρους, τὸ δὲ τοῦ ἐκλέγεσθαι διετήρουσαν μόνοι οἱ εὐπατρίδαι. Ὡστε ἐξ ὅλων τούτων δυνάμεθα εὐλόγως νὰ συμπεράνωμεν ὅτι τὴν μὲν ἀρχὴν τῆς τιμοκρατίας εὗρεν ὁ Σόλων προϋπάρχουσαν ἐν τῷ ἑλληνικῷ κόσμῳ, ἐφήρμοσε δὲ τὴν ἀρχὴν ταύτην κατ' ἴδιόν τινα τρόπον.

Ἐξαιρέτως δὲ εἰς τὴν μεγαλοφυΐαν τοῦ Σόλωνος ὀφείλεται, καθ' ὅσον ἤξεύρομεν, τὸ σύστημα τῆς ἀναλογικῆς ἅμα καὶ βαθμολογικῆς φορολογίας, καθ' ἣν, ὡς εἶδομεν, ὁ φόρος ὅχι μόνον ἀνάλογος ἦτο τῆς περιουσίας ἀλλὰ καὶ βαθμηδὸν ἐπετεινετο καθ' ὅσον ἡ περιουσία ἦτο μεγαλυτέρα. Ἡ τοιαύτη φορολογικὴ ἀρχή, ἦτις, καίτοι θεωρεῖται ἡ δικαιότερα πάσης ἄλλης, οὐδ' εἰς τὰς μάλιστα εὐνομουμένας τῶν νεωτέρων πολιτειῶν δὲν ἐφηρμοσθη εἰμὴ ἐν μέρει μόνον, οὐδόλως ἀναφαίνεται ἐν τῷ ῥωμαϊκῷ πολιτεύματι. Διότι, κατὰ τὸ πολίτευμα τοῦτο, ὀρισθέντος τοῦ εἰσπρακτέου ποσοῦ, τὸ ποσὸν τοῦτο ἀνελογίζετο πρὸς τὸ σύνολον τῆς φορολογητέας περιουσίας καὶ κατὰ τὴν ἀναλογίαν ταύτην εἰσεπράττοντο ἐν ἡ πλεονα νομίσματα ἀφ' ἐκάστης χιλιάδος. Ἀ. χ. ὑποθεθῆσθω ὅτι ἡ πολιτεία εἶχε χρεῖαν 100.000, τὸ δὲ φορολογητέον ποσὸν ἦτο 50.000.000· ἡ ἀναλογία τοῦ εἰσπρακτέου ποσοῦ ἦτο δύο ἐπὶ τοῖς χιλίοις, ὥστε καὶ ὁ ἔχων 100.000 περιουσίαν ἐπλήρωνε δύο ἐπὶ τοῖς χιλίοις, καὶ ὁ ἔχων 75.000 δύο ἐπὶ τοῖς χιλίοις, καὶ ὁ ἔχων 50.000 ἢ 25.000 ἢ 10.000, πάντες δύο ἐπὶ τοῖς χιλίοις ἐπλήρωνον, ἐνῶ εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐὰν ὁ ἔχων 500 δραχμῶν εἰσόδημα κατέβαλλε 12^ο/_ο, ὁ ἔχων 300 δραχμῶν εἰσόδημα δὲν κατέβαλλεν εἰμὴ 10^ο/_ο, ὁ δὲ 200 μόνον 5^ο/_ο.

Ἄλλα πᾶσαι αὐταὶ αἱ διατάξεις, ὅσον εὐφυῶς καὶ ἂν ἦσαν ἐπινοηθέναι, δὲν ἐπενήργησαν εἰς τὴν τύχην τῆς πόλεως τῶν Ἀθηναίων ὅσον ἡ σεισάχθεια καὶ τὰ πρὸς ἐμφύχωαν τῆς βιομηχανίας ὑπὸ τοῦ Σόλωνος νομοθετηθέντα. Τὸ τεκμήριον μάλιστα τῆς πολιτικῆς ἰκανότητος ὅλως ἐξέλιπε, μετὰ μίαν ἑκατονταετηρίδα, ἀπὸ τοῦ πολιτεύματος τῶν Ἀθηναίων, διότι μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἀριστείδου, ὅλοι αὐτῶν οἱ πολῖται ἀνεκηρύχθησαν ἐκλέξιμοι εἰς ὅλα τὰ ἀξιώματα, ἄνευ διακρίσεως περιουσίας· ἐνῶ, ἂν ὁ δῆμος δὲν ἀπηλλάττετο τῆς δουλείας εἰς ἣν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον πρὸ τοῦ Σόλωνος κατεφέρετο, ἡ δὲ βιομηχανία δὲν ἐλάμβανε τοσαύτην ὑπὸ τοῦ νομοθέτου τούτου ἐμφύχωσιν, ἡ πόλις τῶν Ἀθηναίων βεβαίως δὲν ἤθελεν ἀκμάσει ὅσον ἤμασεν.

Εἶδομεν ὅτι, κατὰ τοὺς προϋπάρχοντας νόμους, ὁ μὴ δυνάμενος νὰ πληρώσῃ τὴν ὀφειλὴν αὐτοῦ Ἀθηναῖος ἐγένετο δοῦλος τοῦ δανειστοῦ· καὶ ὅχι μόνον αὐτὸς ἀλλὰ καὶ τὰ τέκνα καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ. Εἶδομεν ὅτι πολλοὶ τῶν πενήτων πολιτῶν εἶχον ἤδη ἀποβάλλει τῶν τὴν ἐλευθερίαν καὶ περιέλθει εἰς τὴν τοῦ δούλου κατάστασιν· ὅτι πολλοὶ καὶ εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ἐξεποιήθησαν, ἀπολέσαντες μετὰ τῆς ἐλευθερίας καὶ αὐτὴν τὴν γνώσιν τῆς πατρῖου αὐτῶν γλώσσης. Εἶδομεν ὅτι καὶ οἱ διατηροῦντες ἔτι μικρὰ τινα κτήματα διετέλουν εἰς κατάστασιν τοσοῦτον γείτονα τῆς δουλείας,

